

ضعف ما عامل رشد همسایه

لوگو جشنواره مگام

چند سالی است که جمهوری آذربایجان هرساله اقدام به برگزاری فستیوالی در اوایل ماه مارس می‌کند و در این چند سال که از عمر برگزاری آن می‌گذرد تقریباً می‌توان گفت موزیسین‌ها و خوانندگان ایرانی در آن همواره حضور داشته و علاوه‌بر اینکه خوش درخشیده‌اند به این جشنواره نوپا اعتبار نیز داده‌اند. اما این تنها یک روی ماجراست. وقتی کمی در اخبار و رویدادهای گذشته دقیق شویم متوجه خواهیم شد که چرا در عرض چند سال یک فستیوال موسیقی اینقدر به اعتبارآفرینی و کسب جایگاه در افق‌ها عوممی و حرفه‌ای دست یافته و مهم‌تر برگزارکنندگان آن در تلاش برای ارتقای این مهم هستند و حتی بین موسیقیدانان و موسیقی‌شناسان مطرح منطقه مورد توجه قرار گرفته‌اند و آنها نیز به این جشنواره کمک کرده یا در آن فعالیت دارند.

چراکه به خوبی دریافته‌اند در جهان پیش‌رو تنها ریشه‌های فرهنگی هر کشور قابل ستایش و کرنش خواهد بود و اعتبارآفرین. روزگاری که برای ثبت ساز تار به نام جمهوری آذربایجان در سازمان جهانی یونسکو تلاش می‌شد و دستگاه‌های فرهنگی ما در خواب به سر می‌بردند تا این امر به وقوع بپیوندد روزهایی بود که یک کشور تازه استقلال‌یافته می‌خواست برای خود قدمت و ریشه فرهنگی دست و پا کند تا به واسطه اعلام میراث فرهنگی ناملموس خود و درخواست ثبت آن از جانب یونسکو اعتباری برای حمایت از آن دریافت دارد.

باثبت تار جمهوری آذربایجان توانست از حمایت سازمان یونسکو بهره‌مند شود و بودجه و منابع زیادی را به سمت خود گسیل دارد تا با ترتیب دادن برنامه‌هایی به زنده نگاه‌داشتن آنچه به عنوان میراث ثبت کرده است همت بگمارد.

اما ما با ثبت ردیف موسیقی دستگاهی‌مان در سازمان یونسکو به علت نبود پیگیری‌کننده یا به علت عدم‌آگاهی یا حتی هماهنگی و یکپارچگی در دستگاه‌های فرهنگی هنری کشورمان هنوز نتوانسته‌ایم بودجه و اعتباری از یونسکو برای حمایت از این میراث فرهنگی پرافتخارمان دست و پا کنیم و در این‌باره اقدامی انجام نداده‌ایم.

چراکه به گفته کارشناسان حتی اگر بین موزیسین‌ها توافق بر سر اینکه چه نهاد فرهنگی‌ای متولی این امر شود صورت می‌گرفت باز راهی به جایی نمی‌بردیم، چراکه اقتدر در برگزاری برنامه‌ها و کارهای گروهی ضعف از خود نشان داده‌ایم که گویی اصلا در این کشور با برنامه‌بودن گوهری کمیاب است. به واسطه همین دلایل گفته‌شده و ضعف جشنواره موسیقی فجر که به علت دولتی بودن از هدف و افق آینده برخوردار نیست جشنواره مقام آذربایجان توانسته به خوبی بهره‌برداری کرده و با استفاده از ظرفیت‌های موجود در منطقه قد علم کند و دور نیست که اگر جشنواره مقام با روال فعلی خود پیش رود به فستیوالی معتبر و ممتاز در سطح جهان در حوزه موسیقی سنتی مبدل شود.

گفت‌وگو با سپهر لاجوردی، آهنگساز و نوازنده تار

موسیقی چندصدایی در ایران بسیار بکر و جوان است

فرهیختگان| موسیقی ایرانی دارد روزهایی را به خود می‌بیند که نسل جدیدی از نوازندگان و آهنگسازان بالیده در دامن استادان صاحب‌نام و کارکنشته به موقعیت‌های مناسبی رسیده‌اند. این نسل مولود جهانی دیگرند. طبیعی است که نگاهی دیگر به موسیقی دارند و تلاش می‌کنند آن را به زبان خود بیان کنند. سپهر لاجوردی یکی از آهنگسازان و تارنوازان نسل چهارم است که با برگزاری چند کنسرت موفق در حال انتشار نخستین آلبوم تکنوازی و سپس گروه‌نوازی خود است. او به‌عنوان سرپرست گروه کههد و با همراهی وحید تاج، خواننده، در چهارمین فستیوال بین‌المللی موقام شرکت کرد و این گروه توانست مقام اول را کسب کند. کسب مقام اولی یعنی یک آهنگساز توانای دیگر دارد به جمع نسل جدیدی‌ها اضافه می‌شود. به مناسبت کسب این مقام با این نوازنده تار و آهنگساز گپی زده‌ایم که می‌خوانید.

ایرانی طراحی کرد که به هنگام صداه‌ی بشود چندصدایی ایرانی شنید؛ صدایی که بی‌شک متفاوت شنیده خواهد شد. از طرفی آنچه به شکل مستند از موسیقی ما در دسترس است، بیش از ۱۵۰ سال سابقه ندارد و این به خودی خود می‌تواند یک امکان برای آهنگسازها تلقی شود؛ امکان کشف و استخراج موسیقی‌ای که بوده اما شنیده نشده است و حالا ما با یک ذهنیت جدید می‌توانیم سراغ آنها برویم.

شرکت در فستیوالی مانند مقام تا چه حد می‌تواند موجب گسترش اعتبار موسیقی ایرانی شود؟

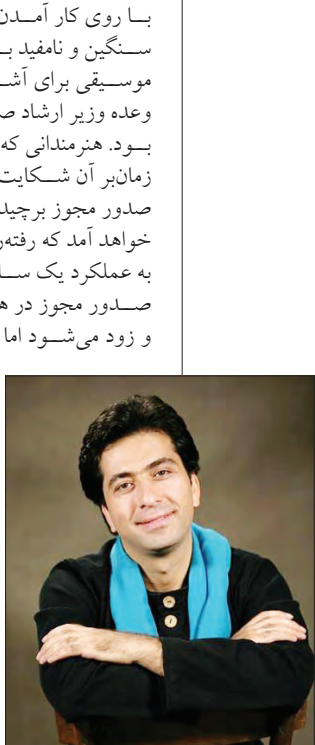
فستیوال مقام یکی از معتبرترین فستیوال‌های موجود در منطقه است و شکی نیست که حضور در چنین فستیوال‌هایی می‌تواند برای هر شخص و گروه و کشوری اعتباربخش باشد. به‌خصوص در فستیوالی مانند موقام که سطح اجرایی گروه‌ها و افراد بسیار بالا بود. روی دیگر سکه اعتبار، برقراری ارتباط با سایر نوازندگان و خوانندگان است که به لحاظ فرهنگی یک صادرات هنری می‌تواند در این میانه اتفاق بیفتد. حالا به این معادله بیفزایید کسب مقام را. وقتی یک گروه در یک فستیوال، مقام اول را کسب می‌کند و از این طریق فرهنگ خودش را به سایرین معرفی می‌کند، کاری انجام شده که

کنسرت‌های پاپ همچنان از برج میلاد محرومند

هنگامی که تازه سالن برج میلاد تاسیس شده بود و آنچنان مناسب برنامه‌های موسیقی نبود این موزیسین‌های پاپ بودند که با قبول کردن شرایط این سالن به آن اعتبار بخشیدند و سالن همایش‌های برج میلاد را صاحب نام و مقبول در افواه عمومی کردند، اما با گذشت زمان و تغییر مدیریت در این مجموعه برگزاری کنسرت‌های پاپ نیز دستخوش تغییرات شد و دست آخر امکان برگزاری کنسرت پاپ در این امکان به کلی سلب شد و تنها در دو سال گذشته، در زمان جشنواره، این امکان ممکن شده است. با اینکه مدیر مرکز موسیقی در زمستان گذشته از حل این مشکل سخن گفته بود اما همچنان برج میلاد برای اجرای موسیقی پاپ تصمیمی ندارد.

واکنش

انتظار ۶ماهه معتمدی برای گرفتن مجوز آلبوم

محمد معتمدی

با روی کار آمدن دولت یازدهم که نویدبخش رفع فضای سنگین و نامفید برای هنرمندان بود امیدهایی در دل اهالی موسیقی برای آشتی با وزارت فرهنگ به وجود آمد چراکه وعده وزیر ارشاد صدور مجوزها در اسرع‌وقت برای هنرمندان بود. هنرمندانی که همواره از روال صدور مجوز و پروسه زمان‌بر آن شکایت داشتند امیدوار بودند که هرچند اگر اصل صدور مجوز برچیده نخواهد شد اما در آن تسریع به عمل خواهد آمد که رفته‌رفته مرکز موسیقی وزارت ارشاد با توجه به عملکرد یک سال و اندی گذشته نشان داده است روال صدور مجوز در همه دولت‌ها یکی است و فقط گاهی دیر و زود می‌شود اما همچنان پابرجاست. روالی که اگر بتوان در پرونده‌های برگشت‌خورده از ارشاد و رد صلاحیت‌شده به آنها نظری افکند متوجه تناقضات، نارسایی‌ها و کاستی‌هایی شد که وضعیت نامطلوب آن را رقم زده‌اند و حتی به گفته آنهاپی که در راهروهای ارشاد سرگردان دریافت مجوز از این اتاق و به آن اتاق و از این شورا به آن شورا هستند عامل ایجاد فضای رشد فساد زیرزمینی در موسیقی شده‌اند. این‌گونه که آلبومی اگر توانست در شورا صاحب صلاحیت شود که به سلامت خوان‌های بعدی را طی خواهد کرد اما اگر این‌گونه نشود راه برای ایجاد فساد باز می‌شود. هفته گذشته یکی از خوانندگان جوان و نام‌آشنا نسبت به صدور مجوز آلبومش پس از گذشت شش ماه اعتراض کرد چراکه او این همه مدت انتظار برای صدور مجوز فیلمی کشیده است که کنسرت آن برگزار شده و دارای مجوز وزارت ارشاد بوده است.

تاخیر در صدور مجوزها برای کسانی که هم شیوه عملکرد و هنرشان مشخص است و هم نام‌آشنا هستند به راحتی قابل هضم نیست آن هم از مرکز موسیقی و مدیر آن که همواره ادعا دارند در راه حمایت از هنرمندان از هیچ کمکی دریغ نمی‌ورزند و با این‌گونه عملکرد رفته‌رفته اعتماد هنرمندان را مخدوش کرده و جایگاه مدیران فرهنگی را متزلزل می‌سازند. محمد معتمدی، خواننده که در انتظار مجوز آلبوم تصویری کنسرت «عبور» است در اعتراض خود این‌گونه آورده است: «سوال اینجاست: آیا تا به حال اندیشیده‌ایم که عمل و رفتار ما با اهداف و آرمان‌های ما همسو هستند یا کارکردی کاملاً متضاد دارند؟ در عرصه مدیریت کلان فرهنگی، مسلماً آنچه در جهت‌دهی فرهنگ جامعه تأثیر خواهد داشت، رفتار و عمل ماست و نه آرمان و آرزوی ما. امروزه امواج صداها شبکه ماهواره‌ای از سراسر جهان، هر شبانه‌روز هزاران قطعه موسیقی و تصاویر را بدون وقفه و با بهترین کیفیت به خانه‌ها و تلوزیون‌های ما ارسال می‌کنند و حتی برای ثانیه‌ای هم منتظر هیچ‌گونه مجوزی از هیچ نهادی نمی‌مانند. در چنین شرایطی بنده پس از ماه‌ها تلاش و صرف هزینه‌های فراوان و بی‌ بازگشت، یک ساعت موسیقی متناسب با فرهنگ و اعتقادات و باورهای مردم کشورم تولید می‌کنم، آن هم با شعر و محتوایی کاملاً معنوی و عرفانی، به امید آنکه در این آوردگاه فرهنگی، کفه ترازو را در حد توانم اندکی به نفع فرهنگ بومی کشورم سنگین‌تر کنم. حال سوال اینجاست که در این نبرد و در برابر این سیل بنیان‌کن فرهنگ‌های وارداتی، چرا موسیقی من، موسیقی برآمده از فرهنگ اصیل و ارزشی این آب و خاک، باید بیش از شش ماه در انتظار دریافت مجوز بماند و دست آخر...؟»

کافه موسیقی

تکنوازی ویولنسل توسط آنیا لخنر در فرهنگسرای نیاوران

آنیا لخنر نوازنده ویولنسل که اجرای او را به همراه کوارتت تارکوفسکی در جشنواره موسیقی فجر سال ۹۱ در خاخر داریم با تکنوازی او در سال بعد جشنواره فجر که با استقبال مخاطبان روبه‌رو شد، اردیبهشت اسمال دوباره به دعوت موسسه فرهنگی هنری هرمس به ایران می‌آید تا در فرهنگسرای نیاوران به اجرای موسیقی بپردازد. گستره متنوع فعالیت‌های موسیقایی لخنر در حوزه نوازندگی ویولنسل، زمینه‌های همکاری او به‌عنوان تکنواز با ارکستر و آנסمبل‌های متعددی را در عرصه موسیقی کلاسیک و معاصر جهان فراهم کرده است. او که به مدت ۱۸ سال عضویت در کوارتت مشهور روزاموند را در کارنامه دارد، سال‌های متمادی است با دینو سالوتری نوازنده مشهور باندونئون آرژانتینی، واسیلیس زابروپولوس پیانیست و آهنگساز خوشنام یونانی، فرانسوا کوتوریه آهنگساز و پیانیست مطرح فرانسوی در قالب دونوازی و همچنین کوارتت تارکوفسکی (که اجرایشان در سال ۱۳۹۱ در تالار وحدت نیز با استقبالی بی‌نظیر روبه‌رو شد) همکاری می‌کند. آنیا لخنر در اجرای تکنوازی ویولنسل خود در فروردین ماه (فرهنگسرای نیاوران)، علاوه‌بر سوئیت شماره ۳ باخ، به اجرای آثاری کمتر شنیده‌شده از موسیقیدانان اروپایی از جمله تونو کوورویس، والتین سیلوسترف، گئورگی آرنودف، توبیاس هومه و کارل فریدریش آبل می‌پردازد. هوشیار خیام، آهنگساز که قطعه باغ شماره ۳ از او توسط لخنر اجرا خواهد شد در مصاحبه‌ای با اپلنا عنوان داشت: « من این قطعه را برای خانم لخنر ساختم و به ایشان تقدیم کردم. پیشتر نیز قطعه باغ شماره ۲ را به ایشان تقدیم کرده بودم که با همراهی آرتور اوانسف در تهران نواختند. باغ شماره ۳ برای ویولنسل تنها نوشته شده است.»

نگاه

ساخت نسخه تصویری از قطعات پیش از اجرا پخش کلیپ: خارج ازانحصار

حمایت می‌شد این روزها دارد تنها با همت هنرمندان رونق می‌گیرد. هر چند کلیپ‌های ساخته‌شده این روزها در شبکه‌های مجازی همانند فیسبوک یا وب‌سایت‌های موسیقی قابلیت انتشار دارد و با توجه به آمار داتلود این ویدئوکلیپ‌ها و آمار بینندگان سایت‌ها از اقبال خوبی برخوردار شده‌اند اما دیدن آنها تنها برای قشر خاصی از مخاطبان که دسترسی به اینترنت دارند، امکان‌پذیر است و تا درنوردیدن راه‌های رسیدن به کل جامعه مخاطبان موسیقی در کشور فاصله بسیار زیادی دارند و باید برای پخش هر چه بیشتر این کلیپ‌ها که در داخل کشور تولید شده و موسیقی آن مجوز وزارت ارشاد را دارد تدابیر دیگری اندیشید. مساله‌ای که باید سال‌ها پیش در رسانه ملی مورد توجه قرار می‌گرفت تا با شبکه‌های ماهواره‌ای ۲۴ ساعته‌ای که در خارج از کشور به پخش موسیقی و کلیپ‌های رنگارنگ می‌پردازند در کیفیت سطح کیفی موسیقی و ساخت کلیپ رقابت کند که

شنیده‌ها حاکی از این است که از کسانی که برای آلبوم موسیقی اقدام می‌کنند خواسته می‌شود همراه نسخه صوتی از اثر، قطعه‌ای نیز به صورت تصویری آماده کنند تا برای دریافت مجوز کنسرت و... قدمی در مرکز موسیقی وزارت ارشاد پیش باشند. این درخواست ارشاد با واکنش مثبت و ای‌بسا بسیار متناسب و درست اهالی موسیقی روبه‌رو شده است و موزیسین‌ها به ساختن کلیپی از اثر ضبط‌شده روی آورده‌اند. حتی برخی از موزیسین‌های جوان و بنام، در روز رونمایی آثار خود کلیپی از اثرشان را پخش کرده و اتفاقاً با استقبال مخاطبان روبه‌رو شده‌اند و نوروز اسمال در شبکه‌های اجتماعی با موجی از کلیپ‌ها مواجه بودیم. حتی از این دست اقدام به ساخت کلیپ، کشش و واکنش‌های عمیقی برخاسته است به‌طور مثال آنچه درباره کلیپ روز رونمایی آلبوم « نه فرشته‌ام، نه شیطان» برای اثر «چرا رفتی» تهیه شده بود به سرعت به بحث‌های چالشی کشیده شد و البته در دیده‌شدن آن نیز تأثیر فراوانی داشت آنقدر که هرکجا می‌رفتی صحبت از واکنش‌ها در این باره بود یا کلیبی که اعضای گروه مابهان برای اخذ مجوز کنسرت ساختند و پخش بدون اجازه آن از سوسی شبکه‌های ماهواره‌ای آنها را با مشکلاتی مواجه کرد. به هر روی اقدام به ساخت کلیپ یا نسخه تصویری از اجرا از سوی کارشناسان در این برهه زمانی حرکتی رو به جلو و مفید برای اجرای موسیقی آرزایی می‌شود. اقدامی که باید سال‌ها پیش صورت می‌گرفت و از آن